

Učiteljski

TOVARŠ.

Izhaja
1. in 15. dne vsakega
meseca na celi pol.

List za šolo in dom.

Velja
za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 13.

V Ljubljani 1. julija 1871.

Tečaj XI.

Kaplja.

Kaplja je mala
Padla z drevesa,
V germič je pala,
List se pretresa.

List se dotaknil
Druzega pa je,
Ta se premaknil
Tretji se maje.

Šum iz majanja
Tega nastane,
Kaplja nekdanja
Z listeča kane.

Strese v uho se
Zajcu, ki spal je;
Listi majó se,
Da se izbal je,

Kvisku poskoči,
V gozd se oberne;
Puška nanj póči,
Mertev se zverne —.

Časih v nesrečo
Mali peljajo
Vzroki največo,
S strahom igrajo.

Fr. Cimperman.

Ali na Kranjskem ne potrebujemo še ene izobraževalnice za učitelje?

V 12. listu „Tovarša“ smo v spisu „Prihodnost kranjskega ljudskega šolstva“ naposled izračunili, da bode Kranjsko v 10 letih potrebovalo 150 — 200 učiteljev. Rekli smo že zadnjič, da dvomimo, da bi ljubljanska učiteljska pripravnica omenjeno število učiteljev mogla nategniti. Pri tem svojem izreku še vedno ostajamo ter ga danes tudi podpiramo z razlogi.

Iz ljubljanske pripravnice moremo za šolsko leto 1871/72 dobiti k večemu 6 sposobnih učiteljev, za šolsko leto 1872/73. k večemu 7, za 1873/74. nobenega (ker letošnji pervoletniki hodili bodo še 3 leta v pripravnico) in še le za šolsko leto 1874/75. dobomo jih morda 20.

Koliko učiteljev bi pa potrebovali za prihodnje šolsko leto? Ako bi jih imeli 15, zadostilo bi se le toliko, da bi se izpraznjena mesta napolnila in na nove šole učitelje postavilo. Takošna potreba se morda primeri tudi za šolsko leto 1872/73. Tedaj mora v 2 letih vsakako primanjkovati 20 učiteljev; in še več kot 20! 2×20 in tudi 3×20 se jih bode potrebovalo, če premislimo, da za dve leti vendar morajo obveljati tudi za Kranjsko nove postave, po katerih se bodo nove šole berž ko mogoče napravljale in stare razširjevale, in vsled katerih se bode 40 — 50 let služečim učiteljem vendar podelila terdo zaslužena pokojnina.

Če tudi pomislimo, da se kranjski učitelji v poslednjem času preseljujejo na Štajersko, kamor jih mika boljša plača, smemo kar naravnost terditi, da v 2 letih bode na Kranjskem primanjkovalo gotovo 60 ljudskih učiteljev.

Kako pa bi se temu pomagalo? Najlože z napravo nove učiteljske pripravnice v kakem mesticu na Kranjskem (saj začasno).

Treba bode napraviti nove triletne pripravnice za učitelje. Za tako šolo bi bila zopet Idrija naj pripravnije mesto. Gorenška in dolenska stran že imate višje šole, le Notranjsko ne primore niti ene srednje šole. Dovolj naj se torej Idriji vsaj učit. pripravnica. Tukaj je bila že konec 18. stoletja niža gimnazija, od l. 1853. — 1866. bila je enoletna učit. pripravnica — le sedaj, ko vse vpije: šol, šol! — sedaj ima samo navadno 4razredno ljudsko šolo. V omenjenih 13 letih se je v Idriji izšolalo 198 učiteljev, iz med katerih jih je krog 70 na Kranjskem. To je znamenje, da je v Idriji primeren kraj za tako šolo. Idrija bi tedaj imela za tako šolo gotovo tudi naj več pravice. Kranjska dežela bi skoraj mogla zahtevati še ene učit. pripravnice tudi iz tega ozira, ker imajo druge dežele enake velikosti po 2 in 3 učit. pripravnice. Tako ima Primorsko 3 pripravnice za učitelje in 1 za učiteljice, Dalmacija 2 pripravnici za učitelje, Šlezija 2 za učitelje, 1 za učiteljice.

Geometrija ali merstvo v ljudski šoli.

(Dalje.)

Krog.*)

Krog je kriva čerta, ki se povrača sama v sebe. Sredi kroga je točka, od ktere so vse druge točke krogove enako oddaljene. To točko imenujemo središč ekrogovo. Središče se navadno zaznamova s čerko O, kakor se razvidi iz vseh slik v današnji „Tov.“ prilogi

*) Glej prilogo!